

CAPUT V.

UTRUM EX OPERIBUS, QUÆ HOMO FACTURUS ESSET, SI IN ALIO STATU CONSTITUERETUR, SUMI POSSIT RATIO PRÆSENTIS PRÆDESTINATIONIS, ETIAMS TALIA OPERA ABSOLUTE NUNQUAM FUTURA SINT. UBI DE PRÆDESTINATIONE INFANTIUM PRÆPERTIM DISSERITUR.

1. *Occasio quæstionis ex causa infantium.*— Unum ex præcipuis argumentis, quo Augustinus uti solet ad excludendam omnem causam prædestinationis ex parte hominis prædestinati, sumitur ex causa infantium. Videmus enim mirabilem in eis diversitatem, non solum, quia multi salvantur, alii non salvantur sine propriis meritis: verum etiam, quia quibusdam singulari Dei providentia procuratur salutis remedium, dum in hac vita conservantur, donec baptizentur, etiamsi necesse sit vel miraculose eos conservare, vel speciali providentia ministros Sacramentorum adducere, aut aquam præparare vel quidpiam simile. Alii vero ita videntur destituti ut præmature rapiantur, priusquam baptizentur, vel baptizari possint. Hæc autem diversitas non potuit non esse præscita et aliquo modo prædestinata, vel permissa a Deo, id est, prædestinata ex parte eorum qui salvantur, permissa ex parte eorum, qui condemnantur: et tamen in eis non invenitur diversitas meritorum vitæ præteritæ, quæ nulla fuit, ut vidimus; nec etiam vitæ præsentis, quia in illa nunquam usuri sunt ratione, ut mereri possint; nec denique vitæ post hanc futuræ, quia status illius vitæ non est merendi, sed obtinendi præmium meritorum. Unde actiones futuræ in illa vita in Sanctis prædestinatis, non sunt causa, sed potius fructus et quasi ultimus effectus prædestinationis eorum. Hinc ergo concludit Augustinus, in infantibus esse clarissimam gratuitam prædestinationem absque causa morali ex parte illorum, ut videre licet in libris de Prædest. Sanct., et de Bono persever., et passim contra Pelagianos.

2. *Error Semipelagianorum.*— Ad fugiendam ergo vim hujus discursus, dixerunt Semipelagiani, Deum non tantum cognoscere quod infantes facturi sint in hac vita mortali, eo brevit tempore, quo vivunt, sed etiam quid essent acturi, si diutius vixissent. et ad ætatem adultam pervenissent. Ex illis ergo operibus reddebant causam prædestinationis eorum, quibus remedia salutis applicantur. Nam

præscivit Deus, optima merita fuisse habituros, si vixissent et propter illa eos prædestinavit. Ita referunt Prosper et Hilarius in Epistolis ad Augustinum, quæ ante librum de Prædestinatione Sanctorum habentur. Et idem supponit idem Augustinus, libro de Prædestin. Sanctor., cap. 12 et 13, et libro de Bono persever., cap. 9 et 10, et Epist. 105 et 106, et iterum Prosper, lib. 1, de Vocat. Gent., cap. 7, alias 22. Sunt etiam, qui asserant, Pelagium antea in eadem sententia fuisse, sed hoc non constat, nec a dictis Patribus refertur. Quin potius Augustinus, de Prædestin. Sanctor., cap. 13 et 14, diserte negat Pelagium id sensitse, vel esse consequens ad ejus doctrinam. Idemque repetit, lib. 1, de Anim. et ejus origine, cap. 12. Quisquis autem fuerit hujus sententiæ auctor, in hoc videtur cum Origene convenisse, quod putavit, ad justitiam Dei pertinere, ut illa diversitas non fiat a Deo pro sola sua voluntate, sed necessario supponendum esse ex parte infantium diversitatem aliquam meritorum, ut liberetur Deus a personarum acceptione. Unde quia de facto nulla poterant invenire merita in parvulis, confugerunt ad illa, quæ habituri essent, si diutius viverent.

3. Nec solum in parvulis, verum etiam in multis adultis rationem et causam prædestinationis ad similia conditionata merita revocabant. Nam licet alio modo etiam erraverint Semipelagiani, ponendo causam omnium priorum effectuum prædestinationis, ex parte liberi arbitrii, et in aliquo actu ejus, futuro aliquando, et a Deo absolute præviso, ante totam prædestinationem, ut infra videbimus: nihilominus tamen, posuerunt meritum illud conditionate prævisum concurrere aliquo modo ad causam prædestinationis. Duplex enim differentia inter homines, qui salvantur et damnantur considerari potest, non quod utraque inter omnes intercedat, sed quædam in his, alia in aliis. Una est, quia quibusdam prædicatur Evangelium, seu fides, aliis, non prædicatur, nec ad ipsam fidem sufficienter excitantur exterius. Alia est, quod ex his, quibus annuntiat fides, quidam credunt, alii non credunt: et hæc etiam spectat, quod ex credentibus, quidam pœnitentiam agunt, alii non agunt, et ex agentibus pœnitentiam, alii perseverant usque in finem, alii non perseverant. Quoad hanc ergo totam posteriorem diversitatem ponebant ipsi causam in aliquo bono affectu, vel conatu liberi arbitrii, qui in re ipsa tempore, vel natura præcedit et in

æternitate prævisus est a Deo scientia visionis ante initium prædestinationis: de qua parte hujus erroris dicemus postea.

4. Primam vero diversitatem non poterant in universum revocare in bonum usum antecedentem ipsam prædicationem Evangelii. Quia licet possit interdum præcedere, ut illi putabant, et alii de Cornelio Centurione existimant, Act. 10, tamen non est id necessarium, nec ipsimet Pelagiani id dicere ausi sunt. Nam est evidens, sæpissime prædicatum esse Evangelium impiis et sceleratis, juxta illud: *Inventus sum a non quærentibus me.* Et inter varias gentes, æque infideles et iniquas, quibusdam prædicari citius, aliis tardius, aliis nunquam. Hanc ergo diversitatem attribuebant operibus talium hominum, non quæ prædicationem Evangelii antecederent, sed quæ essent subsequutura, si fieret, his enim non prædicari dicebant, quia credituri non essent, licet prædicaretur: illis vero prædicari, quia prævisi sunt credituri, his vero citius, quia in hoc tempore isti credituri erant, alii in alio. Unde necesse est ut talis præscientia conditionata tantum fuerit, quia in illo signo nondum Deus decreverat, ut talibus hominibus prædicaretur Evangelium. Ergo nec per absolutam scientiam prævidere poterat bonum usum, seu effectum talis prædicationis, ut jam præsentem in æternitate, quia hæc præscientia supponit illud decretum: ergo solum esse poterat præscientia conditionata, qua Deus præscivit, si talibus hominibus dederat prædicationem, bono affectu illam recipient. Unde obiter intelligitur, bonum motum naturalem erga doctrinam fidei, per externam prædicationem propositam, dupliciter esse positum ab istis causam prædestinationis. Primo, respectu antecedentis prædicationis Evangelii, ut conditionaliter prævisum: secundo, respectu subsequentis gratiæ, quam faciebant pedissequam liberi arbitrii, ratione hujus prævisi boni affectus, seu conatus. Quæ omnia satis colliguntur ex Augustino, locis citatis, nam licet non tam clare et distincte referantur, tamen revera hæc fuit illorum sententia, et ex eodem fundamento, quia putabant non posse aliter vitari in Deo acceptionem personarum.

5. *Expeditur error Semipelagianorum.*— In hac vero Semipelagianorum sententia, tria vel quatuor notari possunt. Primum est, quod Deo tribuebant illam conditionatam scientiam de futuris actibus liberi arbitrii, ante totum decretum prædestinationis. Et inter alia hoc etiam in Semipelagianis nonnulli moderni re-

prehendere non dubitarunt. Imo etiam dixerunt, illud fuisse inventum Pelagii aut reliquiarum ejus, ut libertati arbitrii causam omni boni tribuerent. Verumtamen neque Augustinus, nec Prosper, vel Hilarius, neque D. Thomas, aut aliquis ex antiquis theologis, ex hoc capite reprehendit Semipelagianos, quod Deo hanc scientiam attribuerint, sed ex hoc, quod male illa usi fuerint, ut mox dicemus. Non est ergo hæc scientia a Semipelagianis inventa, sed in Scriptura sacra est prædicata, et a sanctis Patribus recognita, ut alibi est ostensum. Unde sicut Sripturam sacram non infamant hæretici, eo quod ad errores fundandos illa abutantur, ita nec cedit in illius scientiæ infamiam, quod Semipelagiani illam agnoverint et crediderint, etiam si male usi fuerint illa, quod videndum superest.

6. Secundo ergo notari potest in illa sententia, quod illa opera, quæ sub conditione prævisa ponebant, ut causam prædestinationis ad totam gratiam et gloriam, dicebant esse opera, quæ futura fuissent a libero arbitrio, suis viribus et sine adjutorio gratiæ operante. Quæ, quoad hanc partem coincidit cum hæresi Pelagiana et cum alia parte ejusdem Semipelagiani erroris, quod bonus affectus moralis ad fidem exterius prædicatam, sit initium salutis et causa primæ gratiæ auxiliantis, quæ homini tribuitur. Qui error ex professo infra tractandus est et impugnandus: et quæ ibi dicentur, a fortiori procedent contra hanc partem hujus erroris, ideoque plura de illa hic dicere non est necesse.

7. *Deum neminem judicare ex meritis solum sub conditione futuris.*— Tertio ergo: notatur in Semipelagianis, quod actionibus nunquam futuris, vel solum sub conditione futuris, verum rationem meriti et moralis causalitatis tribuerent, et hic error est, qui proprie ad hunc locum pertinet, quemque Augustinus maxime in his hæreticis admiratur, ac reprehendit. Summa rationum ejus est. Primo, quia si Deus judicaret hominem ex operibus, quæ nunquam commissurus est, quia illa commissurus fuisset si permittetur: falso dixisset apostolus: *Refert unusquisque, prout gessit in corpore suo.* Quia etiam refert, prout non gessit, sed gesturus esset, si durasset in corpore. Secundo parum referret ponderatio Pauli: *Antequam quidquid boni, vel mali egissent, maleque intulisset, non ex operibus, sed ex vocante:* quia potuisset discrimen fundari in operibus, quæ facturi essent, si hoc, vel illud facere permitterentur. Tertio, frustra propter electos breviarentur dies

persecutionis Antichristi, ut dicitur Matth., 24 capite, quia non propterea minus puniendi essent, propter peccata, quæ commissuri essent, si persecutio duraret, et tamen Christus ait, propter electos breviandos esse dies illos, utique, ut salventur: *quia nisi breviati fuissent, non fieret salva omnis caro.* Quarto, quia alias præmatura mors, qua homo divina providentia prævenitur tempore, quo est justus, ne a gratia cadat, non esset divinum beneficium, quia nihilominus puniendus esset propter peccata, quæ commissurus esset, si viveret. Consequens autem est contra illud Sap. 4: *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus.* Quo testimonio sæpe ad rem hanc utitur Augustinus, de Correption. et Grat., cap. 8, lib. 2, contra duas Epistolas Pelagian., cap. 7, de Anim. et ejus origine, cap. 12, et libro de Prædestinatione Sanctorum, cap. 14, specialiter ostendit, et illud esse canonicum, et authenticum, et illo ad eandem rem fuisse usum Cypriani, lib. de Mortalit., sub fine. Et summi potest ex Hieronymo, dialogo tertio, contra Pelagian., Gregorio, 27, Moral., capite secundo, Nyssenio, orat. de Infan., qui præmature rapiuntur., Prospero, dicto libro primo, de Vocatione Gent., viginti-uno capite.

8. *Evasio. — Refellitur.* — Dicerent tamen fortasse adversarii, hujusmodi opera, quæ prævidentur tantum futura si homo viveret, non esse quidem sufficientem causam, quæ obliget divinam justitiam ad reddendum homini præmium, vel pœnam condignam, talibus operibus reddendam, si fierent, esse tamen posse rationem sufficientem ad denegandam gratiam aliquam, et e converso si opera sint bona, posse esse causam non cogentem, ut ita dicam, sed aliquo modo inducentem ad gratiam conferendam. At enim, si isti solum intelligerent, hæc opera sic conditionaliter præcognita posse movere per modum finis, vel ad dandam gratiam qua bona fiant, vel ad tollendam occasionem, et si necesse sit, vitam, ne mala fiant, nulla esset nobis cum illis disceptatio: nam et Paulus dixit, *elegit nos, ut essemus Sancti,* et Sapiens dixit: *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus.* Et uterque ostendit, hunc esse proximum finem a Deo intentum per hoc genus providentiæ. Et hoc sensu interdum utuntur Patres consideratione illorum operum, ut reddant rationem divinæ providentiæ erga infantes, ut videre licet in Nyssenio supra. Et Augustinus aliquando ex illis sumpsit rationem Adventus Christi Domini in hoc tem-

pore potius, quam in alio, ut libro de Sex-questionibus, contra Paganos, quæst. 2. Quam non omnino reprobatur, libro de Prædestinatione Sanctorum, cap. 9, sed dicit non esse primariam rationem, sed revocandam esse ad gratuitam Dei electionem. Quod in Nyssenio et aliis Patribus observandum est.

9. At Semipelagiani non potuerunt in hoc sensu loqui, præsertim in causa infantum, quia talia opera nunquam futura sunt in eis: ergo nec a Deo fuerunt aliquo modo intenta per modum finis. Probatur consequentia in eorum sententia, dicebant enim, Deum ante adultam ætatem rapere infantem, qui bona facturum esset, si ad illam ætatem perveniret, propter illa justificando illum, non tamen gratiam illi præparando, ut illa faciat, quæ nunquam facturum est, non ergo sunt finis alicujus gratiæ collatæ, sed meritum. Similiter, eum, quem vidit male operaturum, non ut mala opera non faceret, illum rapuit, sed potius gratiam illi denegavit, quia mala facturum esset, si viveret. Unde omnino volebant hanc gratiæ collationem, vel denegationem esse retributionem operum sic prævisorum sub conditione, etiamsi nunquam futura sint, nec putabant aliter posse reddi rationem justæ providentiæ erga infantes. Merito ergo ab Augustino impugnantur, ex illo principio, quod Deus non judicat homines, nec punit, vel præmiat illos ex talibus operibus: Quod primo aperte colligitur ex Scriptoribus citatis. Ratio autem a priori est, quia conditionalis, ut aiunt, nihil ponit in esse: hæc autem opera tantum conditionaliter præsciuntur futura: ergo nihil ponunt in homine: ergo non reddunt illum pœna, vel præmio dignum. Injustum enim esset, absolutam (ut sic dicam) seu realem et existentem pœnam imponere, propter opera conditionata et concepta potius seu possibile, quam existentia, vel futura. Unde etiam de Pelagio refert Augustinus, quod interrogatus, cur Deus creaverit hominem, vel angelum, quem præsciebat peccaturum: respondit, quia injustum videretur illos punire, propter opera nunquam futura: talia enim essent illa peccata sub conditione prævisa, si Deus decrevisset, neque hominem, neque angelum creare; quam responsionem Augustinus laudat. Eadem ergo ratione, opera bona nunquam futura non sunt aliqua retributione digna. Accedit, quod de quovis homine præscit Deus bene operaturum cum his circumstantiis et male cum aliis: ergo quoad has conditionales est quædam æqualitas inter ipsos homines: ergo ex illis non potest

sumi ratio diversæ providentiæ circa illos, sed divini fuit beneplaciti huic dare gratiam accommodatam, ut consequeretur salutem efficaciter, non vero alteri. In quo nulla cernitur injustitia, quia respectu prædestinati magna est gratia et beneficium: respectu vero alterius non est injuria, quia non negatur aliquid debitum. Imo, si jam erat prævisum peccatum originale (ut Massilienses concedebant) ex illo sumitur sufficiens, ratio justitiæ, maxime respectu parvulorum, qui non prædestinantur, ut infra suo loco dicemus.

10. *Ratio diversæ providentiæ circa infantes.* — Atque ex his satis reprobatur est hic error et solutum ejus fundamentum, quantum ad infantes spectat. Ex quo recte quidem inferitur, quæstionem hanc de causa prædestinationis ex parte hominis prædestinati, vel electionis ex parte electi, nullum habere locum in his infantibus, qui ad ætatem adultam non perveniunt. Atque ita hoc argumento solet concludere Augustinus, in his parvulis dubitari non posse de gratuita, mereque libera Dei electione quorundam præ aliis ad gloriam et efficacem gratiam. Quia non potest habere fundamentum in operibus eorum, sive antecedentibus illorum conceptionem, quia nulla fuerunt; sive sub conditione futuris, quia revera futura non sunt; sive absolute futuris aliquando, quia hæc tantum futura sunt post hanc vitam, ubi nullum est meritum. At non defuerunt hæretici (teste eodem Augustino, Epistola 116) asserentes, habere infantes in utero maternis aliquos actus bonos, propter quos prædestinari possunt. Asserebantque exemplum de Jacob, et Esau in ventre matris luctantibus, meliusque afferre possent de Joanne Baptistæ in utero Elisabeth exultante. Et hunc errorem, ferunt, etiam nunc hæreticos nostri temporis excitasse.

11. *Infantes actus liberos non habere.* — Facile tamen hoc etiam subterfugium ab eodem Augustino eodem loco refellitur: quia valde absurdum est, omnibus parvulis attribuere in illa ætate liberos, et humanos actus, cum usu rationis careant, sine quo actus liber et humanus exerceri non potest. Dicere tamen, omnibus accelerari supernaturaliter usum rationis, eisque interius fidem prædicari, sine exteriori prædicante, non solum voluntarium est, sed etiam doctrinæ fidei, et communi Ecclesiæ sensui contrarium, et Apostolo dicenti de Jacob et Esau: *Cum nondum quidquam boni, vel mali egissent.* Unde recte Augustinus supra de illis dixit: *Luctam illorum in utero matris,*

non fuisse arbitrium, sed prodigium. De Joanne autem Baptista, nos pie non Ambrosio et aliis Patribus credimus, exultationem ejus fuisse quidem arbitrium, sed non sine prodigio et speciali privilegio, ita tamen ut totum illud fuerit potius singularis prædestinationis eximius effectus, quam causa, sicut de adultis inferius dicemus. Quocirca etiamsi daremus, infantes habere in utero maternis bonos actus, si illi tales essent, quales ad pietatem et justitiam Christianam esse oportet, effectus essent prædestinationis, non causa: si vero tales non sunt et imperiissime finguntur contra omnem rationem naturalem, et sine testimonio divino, imo contra illud: et adhuc tales actus non possent esse prædestinationis causa eadem ratione, qua nec in adultis esse possunt, ut infra ostendemus, est enim evidenter eadem utrorumque ratio.

12. Quamvis autem causa infantum quantum ad ipsos pertinet, sufficienter hoc modo concludatur, adhuc tamen superest difficultas, an ex parte eorum, sub quorum cura nascuntur et moriuntur, sive parentes sint, sive tutores: sive in universum amici, aut benefactores, detur aliqua causa prædestinationis eorum. Certum est enim secundum finem, hos parvulos non salvari, nisi per Christi meritum eis applicatum. Certum item est, applicationem hanc fieri oportere per aliquam actionem humanam et liberam alicujus hominis, qui pueri curam gerit, vel suscipit. Ex quo item est certum, illam voluntatem, seu cooperationem liberam talis hominis adulti esse aliquo modo causam salutis parvuli, sive vocetur causa meritoria de congruo, quod necessarium non est, licet non repugnet, ut infra dicetur: sive vocetur ministerialis causa, ut revera est, et constat ex materia de Sacramentis: sive vocetur conditio sine qua non, quod satis ad præsens sufficit, quia negari non potest, quin eo modo, quo concurrat, sit causa moralis et valde conferens. De hac ergo causa salutis explicandum superest, an sit etiam causa prædestinationis vel electionis talis parvuli, qui cum effectu salvatur, vel potius sit electionis ejus, ac prædestinationis effectus. Et quoad hanc partem quæstio hæc in parvulis eadem difficultatem, eandemque rationem dubitandi et decidendi habet, quam habet in adultis, et non pertinet ad præsentem dubitationem de meritis conditionatis, nunquam futuris, sed ad quæstionem de merito prædestinationis per aliquas actiones hujus vitæ, et ideo infra commodius tractabitur.

13. *Ultimus error Semipelagianorum impugnatur.* — Superest, ut de altero membro pertinente ad adultos, seu de quarto puncto, quod in hac sententia Semipelagianorum notari potest, pauca dicamus. Asserebant enim etiam, in adultis dari posse aliquo modo causam prædestinationis ex meritis eorum sub conditione prævisis, saltem quoad externam fidei, seu supernaturalis doctrinæ prædicationem, cui causæ tribuebant, quod uni provinciæ, vel genti prædicetur Evangelium et non alteri. In quo præter errorem supra in secundo puncto notatum, quod loquebantur de bono affectu a solis naturalibus viribus liberi arbitrii profecto, (contra quem infra disputandum est): in eo etiam excedebant, quod eidem operi tribuebant duplex præmium. Unam antecedens præscientiam absolutam talis operis, quod est prædestinatio ad habendam prædicationem Evangelii, aliud subsequens absolutam præscientiam, quod est ipsa fides, vel corroboratio in illa, ita ut habeatur, sicut oportet. Nam quia Deus præsciebat hos homines bono affectu suscepturos Evangelium, si illis prædicaretur, decrevit, ut illis prædicaretur, et ita ille effectus sic prævisus fuit ratio meritoria illius effectus exterioris gratiæ. Postquam autem Deus decrevit illis prædicari Evangelium: vidit in eis per scientiam visionis et absolutam, bonum affectum ad sacram doctrinam, vel aliquam etiam naturalem fidem, et propterea decrevit dare gratiam ad credendum sicut oportet. Hoc autem sine dubio est, ultra æquitatem justitiæ, quam isti maxime tueri profitebantur. Et præterea ponebant præmium antecedere ad meritum, non solum in actuali existentia, sed etiam in absoluta præscientia Dei, quod esse contra veram rationem meriti, infra ostendemus.

14. Denique quod ex talibus operibus non possit sumi ratio meritoria discernendi electos a non electis, facile ex dictis in præcedenti puncto convincitur. Nam respectu eorum, qui credituri non sunt, illa incredulitas, saltem ut voluntaria et culpabilis nunquam futura est: quia illis de facto non est prædicandum Evangelium, (ponitur enim in hypothesi ita Deum decrevisse) ergo juxta dicta, tale opus non potest esse ratio demeritoria talis effectus. Respectu autem eorum credituri sunt, quamvis fides de facto sit futura, si Deus voluit illis prædicari Evangelium: tamen ut prævisa ante hanc voluntatem, non potuit esse ratio meritoria talis prædicationis, quia ut sit non supponebatur futura absolute, ergo tantum est

ratio finalis. Dat enim Deus prædicationem, ut credatur, tamen hoc ipsum supponit voluntatem et decretum Dei circa talem finem, quod non potuit in ipsomet sine fundari tantquam in ratione meritoria.

15. Præter hæc omnia, sententia hæc repugnat Scripturis: nam legimus sæpe prædicari Evangelium his, qui non sunt credituri, ut prædixit Christus, Matth. 10, et Lucæ 9, et accidisse legimus Actorum 13 et 18, et in ipsamet Christi prædicatione facta Judæis, ut ipse conqueritur, Matth. 11. E contrario autem videmus non prædicari his, qui credituri erant, si eis proponeretur, juxta illud Ezech. 3: *Si ad eos mittereris, audirent te*, et Matth. 11: *Si in Tyro et Sidone, etc.* Quem locum late expendit Augustinus, citatis locis. Dicit forte aliquis, illa opera Tyriorum et Sidoniorum nunquam fuisse futura, nos autem hic loqui de operibus aliquando futuris. Sed hoc nihil obstat: tum quia licet tractemus quasi materialiter (ut sic dicam) de operibus futuris, non tamen formaliter ut absolute futuris, quia pro illo signo nondum ut talia prævidentur, sed tantum ut sub conditione futura, et in eis, ut sic præcise spectatis, debet ratio meriti juxta Semipelagianos considerari. Tum etiam, quia si Deus voluisset, ut Tyriis et Sidoniis, prædicaretur Evangelium, eo ipso illa opera, quæ supponebantur tantum sub conditione, futura essent et præviderentur ut absolute futura: est ergo de illis eadem ratio.

16. At Rupertus ibi, lib. 9, de Gloria et honore filii hominis, dicit, Tyrios et Sidonios non fuisse veram poenitentiam acturos, sed humanam ad vitandum temporale supplicium: et ideo non deesse Deum illis talia auxilia. *Quæ omnino, inquit, daturus fuisset Christus, si illi essent veram poenitentiam acturi; alias non vere diceretur, velle eos salvare.* Sed imprimis expositio est aliena a verbis textus, et a communi expositione: imò Christus dixit, *In cilicio et cinere*, ut poenitentiam exaggeraret. Unde Augustinus, libro de Bono persever., cap. 6, de Tyriis et Sidoniis ait, fuisse salvandos a Deo, si opera nunquam futura, et sub conditione prævisa, essent retributione digna. Et infra ait, *dubitari non posse, eos fuisse credituros, cum Dominus attestetur, fuisse acturos magnæ humilitatis poenitentiam.* Illud etiam verbum apud Ezechielem, *Audirent te*, veram fidem significare solet in Scriptura. Deinde falsum est, necessario fuisse danda talia auxilia, si bene illis essent usuri. Quia ut recte notavit Abulensis ibi, quæst. 83, illa auxilia

non erant tantum sufficientia, sed abundantiora, quæ non dat Deus omnibus, quantumcumque sint bene illis usuri. Neque hoc pertinet ad voluntatem generalem, qua Deus vult omnes homines salvos fieri: nam ex illa solum nascuntur auxilia sufficientia; alia vero supponunt specialem voluntatem, et dilectionem quæ non potest in talibus operibus fundari, ut ostendum est.

17. At enim, refert Augustinus, dicto libro de Bono persever., cap. 9, disputatorem quemdam Catholicum de Tyriis et Sidoniis respondisse, ideo Deum non decrevisse, ut illis prædicaretur Evangelium, licet præviderit, si prædicaretur, eos fuisse credituros, quia simul prævidit non fuisse in fide permansuros, sed turpius postea lapsuros. Quam fere sententiam invenio in Origene, lib. 3, Periar., cap. 4. Eam vero inconstantia et contradictionis actus redarguit Augustinus. Nam si illis credituris non est prædicatum Evangelium, ne gravius postea cadendo delinquerent; ergo illud providentiæ genus favor potius quidam fuit, quam poena; ergo non punit Deus peccata sub conditione prævisa, sed potius illa excusat: ergo nec reddit præmium pro bonis operibus sic prævisis. Deinde si Deus prævidens lapsuros Tyrios post fidem, voluit eorum majorem ruinam evitare, nonne melius cum eis ageret, ad fidem eos trahendo per Evangelii prædicationem, et statim eos rapiendo, ne malitia mutaret intellectum eorum? Aut cur non potius hoc meruissent per fidem, quam adhiberent de facto Evangelio prædicato, quam potuerint demereri prædicationem Evangelii per inconstantiam in fide sub conditione tantum prævisam. Maxime, quia juxta eorum doctrinam, eadem fides sub conditione prævisa potest esse ratio obtinendi prædicationem Evangelii, et postea exhibita, vel absolute prævisa potest esse meritum aliorum subsequentium donorum.

18. Unde etiam apparet in illo dicendi modo quædam contradictio, nam idem peccatum apostasiæ a fide, vel recidivi post poenitentiam prævisum sub conditione dicitur esse causa demeritoria prædicationis Evangelii, quam ipsa fides futura merebatur, et simul dicitur esse causa, ob quam Deus non dat talibus hominibus majorem occasionem ruinæ. Præterea cum non sit minus meritoria fides, quam sit demeritoria inconstantia in fide: quomodo inconstantia, quæ posterius futura prævidetur potest impedire, ne fides prius futura suum præmium consequatur? Accedit tandem, quod eadem ratione dici potest præcivisse simul

Deum, post illum lapsum, et recessum a fide semel concepta, acturos illos iterum poenitentiam, et in ea permansuros, et sic poterimus in infinitum procedere, si licentia datur hujusmodi causas sine fundamento confingendi. Est ergo hujusmodi genus causæ prorsus absurdum, temere excogitatum, et Catholicæ doctrinæ aperte contrarium.

CAPUT VI.

NULLAM HOMINIS ACTIONEM EX SOLIS VIRIBUS LIBERI ARBITRII PROCEDENTE VIRTUTE, ET MERITO SUI, ESSE POSSE CAUSAM PRÆDESTINATIONIS, QUOAD EFFECTUS EJUS. CONTRA PELAGIANOS, ET SEMIPELAGIANOS OSTENDITUR.

1. *Quæstionis sensus.* — Jam in hoc capite sermo est de actibus humanis, quos homo prædestinatus in hac vita mortali exercet, quos oportet bonos et honestos esse, quia per malos actus non meretur homo gratiam, vel prædestinationem, sed indignationem potius, vel reprobationem, de qua postea dicturi sumus. Duplices autem esse possunt, vel intelligi hujusmodi actus: quidam sunt ex viribus naturalibus liberi arbitrii humani profecti, quos naturales vocamus, non ut naturale distinguitur a libero, sed a supernaturali; eos tamen (ut supra dixi) morales appellabimus brevitate, et claritatis gratia. Alii sunt profecti ex viribus gratiæ, cooperante libero arbitrio, qui et liberi, et supernaturales sunt: de his posterioribus dicemus postea, nunc de prioribus agimus. Non distinguimus autem inter actus hujus ordinis antecedentes, vel subsequentes ipsos effectus prædestinationis, quia punctus præsentis difficultatis non consistit in his respectibus prioris, vel posterioris: sed in conditione talium actuum, quod naturales nimirum sint. Nam si ex hac conditione nascitur, ut tales actus esse non possint causa effectuum prædestinationis, etiamsi antecedant ad hujusmodi effectus, non poterunt esse eorum causa, multoque minus, si sint posteriores ipsis effectibus. Igitur de antecedentibus actibus sermo est, nam de his stabilitate veritate, a fortiori constabit de subsequentibus; præsertim, quia, capite septimo, ostendemus, nullum actum subsequentem esse posse causam antecedentis effectus prædestinationis, in eodem homine prædestinato.

2. *Pelagii error.* — Igitur circa quæstionem sic expositam, occurrit primo error Pelagii,